

Prawo: PROW a pomoc w modernizacji gospodarstw

Autor: Tomasz Żydek

Data: 5 stycznia 2015

Po długim oczekiwaniu 12 grudnia 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014–2020 dla Polski. Pozwoli to polskim władzom uruchomić programy wsparcia i modernizacji dla szeroko rozumianego rolnictwa i obszarów wiejskich.

Podstawowym celem nowego programu „Modernizacja gospodarstw rolnych” jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw m.in. w obszarze rozwoju produkcji psiań, mleka krowiego i bydła mięsnego.

Łącznie na realizację programu ze środków wspólnotowych i krajowych przewidziano ponad **13,5 mld euro**. Jest to w powszechnej opinii prawdopodobnie ostatnie tak znaczne wsparcie dla polskiego rolnictwa ze strony Unii Europejskiej. To tym bardziej powinno zachęcać podmioty działające w branży rolnej do maksymalnego wykorzystania istniejących możliwości. Niestety, w porównaniu z PROW 2007–2013 wprowadzono wiele ograniczeń w korzystaniu z działań inwestycyjnych. Przede wszystkim stosując kryterium wielkości ekonomicznej, czyli **wykluczając ze wsparcia największe gospodarstwa**.

PROW 2014–2020 zawiera **25 różnych działań** (znaczna część z nich nie jest jednak skierowana bezpośrednio do rolników), z których wiele jest kontynuacją programów dotychczas funkcjonujących. Największe zainteresowanie rolników zawsze jednak dotyczyło działań umożliwiających **bezpośrednie dofinansowanie inwestycji w ich gospodarstwach**.

W PROW 2014–2020 przewidziano kontynuację działania *Modernizacja gospodarstw rolnych*. Nowy program przewiduje dość znaczną jego modyfikację, która przede wszystkim sprowadza się do wyłączenia ze wsparcia dużych gospodarstw rolnych.

PROW 2014–2020 zawiera 25 różnych działań, z których wiele jest kontynuacją programów dotychczas funkcjonujących.

Najwięcej na modernizację gospodarstw

Podstawowym celem nowego programu *Modernizacja gospodarstw rolnych* jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw m.in. w obszarze rozwoju produkcji **prosiąt, mleka krowiego i bydła mięsnego**. Ma to przełożyć się na wspieranie takich inwestycji w pierwszej kolejności. Wsparcie tych obszarów znajduje również odzwierciedlenie w maksymalnych kwotach pomocy. W ramach celu rozwoju produkcji prosiąt przewidziano 900 tys. zł na gospodarstwo. Na inwestycje w budowę lub modernizację budynków inwentarskich lub magazynów paszowych w gospodarstwach prowadzących produkcję zwierzęcą przewidziano 500 tys. zł. Dla pozostałych celów maksymalny poziom pomocy na gospodarstwo wynosi jedynie 200 tys. zł. Jest to wyraźna różnica w porównaniu z poprzednio obowiązującym programem. Wtedy w zasadzie nie rozróżniano celów wsparcia, a każde gospodarstwo (bez względu na wielkość) mogło liczyć maksymalnie na pomoc w kwocie 300 tys. zł.

Z przedmiotowego zakresu wsparcia **wyłączono w dodatku zakup rzeczy używanych, zwierząt, a także finansowanie prostych inwestycji odtworzeniowych** (tzn. zastąpienie istniejących budynków lub maszyn nowymi bez zwiększenia ich mocy produkcyjnych o co najmniej 25%). Ponadto podmioty, które w ramach PROW 2007–2014 zakupiły maszyny, nie mogą korzystać ze wsparcia na zakup rzeczy tego samego rodzaju.

Dotacje dla małych i średnich gospodarstw

Możliwość skorzystania z dofinansowania inwestycji z *Modernizacji gospodarstw rolnych* ograniczona będzie przede wszystkim wielkością gospodarstwa. PROW 2014–2020 wprowadza definicję wielkości **ekonomicznej gospodarstwa**, przez którą rozumie się całkowitą standardową roczną produkcję wyrażoną w euro.

Program dla gospodarstw położonych na obszarze Natura 2000 obejmuje dofinansowanie m.in. na zakup sprzętu do produkcji i zbioru roślin na trwałych użytkach zielonych.

Z *Modernizacji gospodarstw rolnych* będą mogły korzystać gospodarstwa, których wielkość ekonomiczna wynosi **co najmniej 10 tys. euro i jest nie większa niż 200 tys. euro**. Wyjątki wprowadzono dla produkcji mleka krowiego. Tam uprawnione do wsparcia będą gospodarstwa utrzymujące co najmniej 25 krów (lub 15 krów, a w wyniku realizacji operacji ta liczba zwiększy się do co najmniej 25 krów). Lecz i tu wprowadzono ograniczenie dla gospodarstw o wielkości ekonomicznej powyżej 200 tys. euro. Całkowite wyłączenie ze wsparcia dotyczy rolników, którzy posiadają gospodarstwa powyżej 300 ha (bez względu na ich wielkość ekonomiczną), jak również gospodarstw w zakresie chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna.

Poziom pomocy tak jak poprzednio wynosi **50% kosztów kwalifikowanych** operacji. W przypadku **młodych rolników i inwestycji zbiorowych 60%**.

Ważnym kryterium, które będzie musiało zostać spełnione w wyniku realizacji programu, będzie zwiększenie wartości dodanej brutto w gospodarstwie o co najmniej 10% w ciągu 5 lat od dnia przyznania pomocy. PROW 2014–2020 nie zawiera sposobów wyliczenia tych wartości ani nie wprowadza sankcji w przypadku niespełniania tego warunku. Zapewne stosowne regulacje zostaną zawarte w polskich aktach prawnych, które jeszcze nie zostały wydane.

Na uwagę zasługuje również możliwość realizowania inwestycji zbiorowych, przez co rozumie się inwestycje realizowane przez co najmniej 2 rolników, przy czym żadne z gospodarstw nie może mieć większej wartości ekonomicznej niż 200 tys. euro lub powierzchni powyżej 300 ha.

Na uwagę zasługuje również możliwość realizowania inwestycji zbiorowych, przez co rozumie się inwestycje realizowane przez co najmniej 2 rolników, przy czym żadne z gospodarstw nie może mieć większej wartości ekonomicznej niż 200 tys. euro lub powierzchni powyżej 300 ha.

PROW 2014–2020 wprowadza 2 dodatkowe działania inwestycyjne, które dotyczyć będą gospodarstw położonych na **obszarach Natura 2000 oraz obszarach OSN**. Co istotne, w obu tych programach nie przewidziano wykluczenia gospodarstw o wielkości ekonomicznej przekraczającej 200 tys. euro i powierzchni powyżej 300 ha. Program dla gospodarstw położonych na obszarze Natura 2000 obejmuje dofinansowanie na zakup sprzętu do produkcji i zbioru roślin na trwałych użytkach zielonych, wyposażenia pastwisk oraz budowy i wyposażenia budynków inwentarskich do chowu zwierząt trawożernych. **Maksymalna wysokość pomocy wynosi 500 tys. zł** w przypadku inwestycji polegających na budowie lub modernizacji budynków inwentarskich, a w pozostałych przypadkach 200 tys. zł. W programie wsparcia dla gospodarstw na obszarach OSN kosztami kwalifikowalnymi są budowa i przebudowa urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych oraz przechowywania pasz soczystych. Maksymalna wysokość pomocy na jedno gospodarstwo **nie może przekroczyć 50 tys. zł**. Niestety z tego drugiego programu wykluczone są gospodarstwa, dla których wymagane są pozwolenia zintegrowane.

Duże gospodarstwa będą mogły skorzystać z takich programów jak: „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” lub „Tworzenie grup producentów rolnych”.

Co z dużymi gospodarstwami?

Jak widać z powyższego opisu, polskie władze postanowiły w ramach PROW 2014–2020 wspierać przede wszystkim **gospodarstwa małe i średnie**, bo wprowadzenie limitu w wysokości 200 tys. euro rocznej sprzedaży oraz powierzchni gospodarstwa powyżej 300 ha wyklucza ze wsparcia

wszystkie większe gospodarstwa towarowe. Zapewne wiele dzisiaj istniejących niejasności zostanie wyjaśnionych w rozporządzeniach wydanych przez ministra rolnictwa, jednak ogólne ramy programu *Modernizacji gospodarstw rolnych* nie ulegną zmianie.

Dla dużych gospodarstw, które poszukiwać będą wsparcia, pozostanie **próba otrzymania go w ramach innych programów**, takich jak *Przetwórstwo i marketing produktów rolnych*, gdzie maksymalny poziom pomocy wynosi **3 mln zł** (nie ma możliwości inwestycji bezpośrednio w gospodarstwo), czy *Tworzenie grup producentów rolnych*, w ramach którego możliwe będzie otrzymanie wsparcia **do 500 tys. euro w ciągu 5 lat**.